

ANALISIS KEBERKESANAN SUBJEK HUBUNGAN ETNIK SEBAGAI PENCETUS LITERASI POLITIK: KAJIAN KE ATAS MAHASISWA UNIKL MIIT

(Analysis of the Effectiveness of Ethnic Relations Subject as Political Literacy Trigger: A Study of UNIKL MIIT Students)

Siti Shariyah Shaari, Junaidi Awang Besar & Mohd Fuad Mat Jali

ABSTRAK

Literasi Politik merupakan suatu petanda aras kepada keharmonian dan perpaduan di seluruh pelusuk dunia termasuk Malaysia. Ini kerana puncak kepada integrasi rakyat adalah mempunyai kefahaman yang jitu dalam ilmu berbentuk politik sebelum menyertai lapangan politik seperti penglibatan dalam pilihan raya atau penyertaan aktiviti dalam parti secara sukarela. Pada peringkat institusi pendidikan, Kementerian Pendidikan Malaysia telah mewajibkan subjek Sivik dan Kenegaraan, Pengajian Malaysia dan Hubungan Etnik sebagai usaha bagi memastikan rakyat mendapat pendidikan politik yang sempurna. Oleh yang demikian, kajian ini akan menilai tahap literasi politik dalam kalangan pelajar Universiti Kuala Lumpur (Malaysian Institute of Information Technology) antara tahun 2014 hingga 2016 menerusi subjek Hubungan Etnik. Objektif kajian ini adalah (1) menentukan perbandingan antara setiap penilaian bagi keberkesanan pengajaran subjek (*Course Learning Outcome*) (2) menentukan perbandingan pencapaian antara pelajar lelaki dengan pelajar perempuan bagi setiap keadah (3) menilai tahap literasi politik pelajar UniKL MIIT secara keseluruhan. Markah penilaian seramai 278 pelajar dianalisis menerusi perisian *IBM SPSS statistic*. Hasil kajian menunjukkan bahawa peratusan markah peperiksaan akhir bagi subjek ini perlu di beri penekanan secara khusus, terdapat keseragaman bagi markah pelajar lelaki dan perempuan dan penyampaian subjek ini perlu ditukar kepada metod yang lebih efektif bagi memastikan kecemerlangan subjek.

Kata kunci: Literasi Politik, Mahasiswa IPT, Hubungan Etnik, Analisis Keberkesanan, Pendidikan Politik

ABSTRACT

Political Literacy is the key for unity and harmony in the world includes Malaysia. It leads to integration amongst people before participates in political arena like voting or volunteers in any political parties program. In order to achieve it, Ministry of Education oblige Pendidikan Sivik, Pengajian Malaysia and Hubungan Etnik to be taught in every layer of institution. Therefore, this research will analyse the level of Political Literacy among Universiti Kuala Lumpur (Malaysian Institute of Information Technology student between 2014 to 2016 through the subject of Hubungan Etnik. Among the objectives are: (1) to predict the effectiveness between every assessments in course learning outcome (2) to compare achievement between male and female students (3) to analyse the level of political literacy as

a whole. About 278 marks of students had been taken to be analysed through IBM SPSS Statistic. The outcome shows that final examination percentage is a bit lower than others so need for improvement. Secondly, there were no differences between male and female student's marks and lastly the method of teaching this subject need to change that suits with the ability of technical student.

Keywords: Political Literacy, IPT Students, Ethnic Relation, Effective Analysis, Political Education

PENGENALAN

Menurut “*Theory of Citizenship Education*” oleh Benard Crick, rakyat perlu mempunyai peluang pendidikan politik supaya menjadi warganegara yang baik dalam sesebuah negara (McCowan, 2006). Malaysia membuktikan akan kepentingan Literasi Politik dengan memastikan rakyat berpeluang mendapatkan pendidikan politik di negara ini. Pada tahun 2007, Kementerian Pendidikan telah mewajibkan semua Universiti Awam dan diikuti dengan Institut Pengajian Tinggi Swasta menjadikan Modul Hubungan Etnik sebagai subjek wajib (Sinar Harian 2012). Subjek wajib ini mempunyai nilai tambahnya yang tersendiri kerana bukan sahaja para pelajar dinilai menerusi pengetahuan dalam kelas serta kemahiran dalam menganalisis isu-isu semasa Malaysia. Ini merupakan suatu ciri dalam pembinaan warganegara yang ideal (Robiah & Zahara 1992). Subjek kenegaraan seperti subjek Hubungan Etnik merupakan alat bagi sosialisasi politik kepada pelajar. Sehubungan itu, ia mengutamakan pengetahuan tentang sejarah negara, sistem kerajaan, prinsip asas perlembagaan, prosedur kerajaan dan hal-hal perundangan. Usaha ini adalah bertepatan dengan objektif negara bagi memastikan warganegaranya mempunyai pendidikan politik supaya Malaysia dapat mencapai status negara maju menjelang 2020 dengan peratusan literasi politik yang tinggi. Kajian ini mempunyai beberapa objektif untuk dicapai iaitu 1) menentukan perbandingan antara setiap penilaian bagi keberkesanan pengajaran subjek (*Course Learning Outcome*); 2) menentukan perbandingan pencapaian antara pelajar lelaki dengan pelajar perempuan bagi setiap kaedah; dan 3) menilai tahap Literasi Politik pelajar UniKL MIIT secara keseluruhan.

METOD DAN KAWASAN KAJIAN

Kajian ini menggunakan pemarkahan pelajar UniKL MIIT seramai 278 orang dari tahun 2014 hingga 2016. Kaedah kuantitatif digunakan di mana markah tersebut dimasukkan ke dalam perisian IBM SPSS Statistic yang melibatkan kaedah analisis diskriptif bagi objektif kedua, kaedah regresi bagi objektif pertama dan penjumlahan peratusan bagi objektif ketiga. Penyelidik menggunakan kaedah kuantitatif dan dilihat paling sesuai bagi mendapatkan keputusan yang paling tepat menggambarkan pencapaian pelajar dalam subjek ini.

Pemilihan responden kajian bagi penyelidikan ini melibatkan pelajar UniKL MIIT yang beralamat di no 1016, Jalan Sultan Ismail, poskod 50250, Kuala Lumpur. Penyelidik memilih data dari institusi ini kerana menganggap responden yang terdiri daripada kalangan pelajar adalah memenuhi syarat bagi tajuk ini manakala mempunyai keunikannya tersendiri kerana berlatar belakangkan subjek teknikal iaitu Kejuruteraan Teknologi Maklumat (IT) berbeza dengan kebanyakan Universiti Awam yang terdapat di Malaysia. Selain itu,

responden turut terdedah dengan kemahiran dalam IT yang mampu mendedahkan mereka dengan pantas dalam maklumat dan isu-isu semasa dalam pentas rentas sempadan ini.

Kajian Lepas

Jaminan kepada kesetiaan rakyat dan sifat patriotisme adalah melalui sistem politik yang telus dan dinamik. Literasi politik adalah suatu matlamat penting bagi menentukan kesetiaan rakyat. Ini kerana dengan celiknya seseorang akan isu, proses dan kepentingan politik, rakyat akan berusaha untuk memastikan mereka melibatkan diri dalam politik yang telus dan bersih. Justeru, sosialisasi politik menjadi satu instrumen penting dalam memastikan literasi politik terlaksana.

Kajian-kajian lepas menunjukkan dapatan berkaitan dengan pola politik sesuatu tempat adalah bergantung kepada sejauhmana persepsi, kefahaman dan partisipasi seseorang individu itu. Ini dinyatakan oleh Rush dan Althoff (1971) bahawa pola politik ditentukan oleh sosialisasi politik. Dengan itu, sosialisasi politik pula terdiri dalam lingkungan sosial, ekonomi dan kebudayaan selain dari interaksi pengalaman harian. Model Sosialisasi Politik oleh Rush dan Althoff turut menyenaraikan persepsi (imitasi), perihal kefahaman (intruksi) dan motivasi sebagai elemen dalam sosialisasi politik.

Kajian ini disokong oleh Almond (1960) yang menegaskan bahawa gambaran mengenai pola politik bukan sekadar melibatkan persepsi semata-mata tetapi lebih mendalam lagi memastikan pemerhatian turut diberi kepada kualiti dan faktor keutuhan atau bertahannya sesebuah institusi politik atau jatuhnya sesebuah kuasa politik. Literasi politik merupakan isu utama yang membawa kepada permasalahan sehingga kini. Akibat daripada kurang pemahaman dan bergantung dengan persepsi dan politik ikut-ikutan, rakyat akan melalui proses politik negara dengan penuh kesamaran dan mengakibatkan penyertaan atau partisipasi dalam politik secara songsang dan lebih memburukkan lagi terdapat jumlah peratusan yang besar memilih untuk tidak terlibat dalam politik termasuklah pengundian pilihan raya.

Shamsul (2013) menyokong pendapat diatas dengan membuktikan bahawa menerusi kajian beliau mengenai kedudukan literasi politik di Malaysia menunjukkan bahawa peratusan rakyat yang celik politik berada di paras rendah malah dalam satu forum di sebuah universiti awam, seorang wakil parlimen dari Parti Islam apabila ditanya mengenai tugas utama beliau, gagal menjawab soalan dengan tepat. Jawapan yang diberikan sepatutnya adalah sebagai seorang legislator adalah jawapan yang paling utama berbanding dengan tugas-tugas lain.

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Menurut Index Belia Malaysia 2015 dalam mengukur kesejahteraan kehidupan belia Malaysia, peratusan melibatkan domain sosialisasi politik adalah nilai skor paling minimum berbanding domain-domain lain. Ini jelas menunjukkan bahawa belia di Malaysia pada tahun tersebut menunjukkan rasa kurang minat pada hal berkaitan politik.

JADUAL 1: SKOR INDEKS BELIA MALAYSIA 2015

Domain/Indikator	Nilai Skor	Skala/ Tahap
Domain Bebas Tingkah Laku Devian	89.45	↑↑↑↑↑↑
Domain Waktu Senggang	81.02	↑↑↑↑↑↑
Domain Hubungan Sosial	78.18	↑↑↑↑↑
Domain Penggunaan Media	73.59	↑↑↑↑
Domain Pembangunan Kendiri	72.60	↑↑↑↑
Domain Pendidikan	71.22	↑↑↑↑
Domain Keselamatan	70.82	↑↑↑↑
Domain Identiti	69.14	↑↑↑↑
Domain Kesihatan	68.42	↑↑↑↑
Domain Potensi Diri	68.13	↑↑↑↑
Domain Kesejahteraan Ekonomi	54.26	↑↑↑
Domain Sosialisasi Politik	45.82	↑↑
Keseluruhan Skor IBM'15	70.22	↑↑↑↑

Situasi ini jelas membimbangkan kerana tahap paling awal dalam menilai Literasi Politik sesuatu golongan masyarakat adalah melihat kepada persepsi politik seperti pandangan atau kecenderungan minat terhadap isu-isu politik. Dari situlah titik tolak kepada penglibatan dalam politik dan salah satu pra syarat kedua-dua ciri ini ialah mempunyai tahap pemahaman politik atau literasi politik.

Jadual 2: Hasil analisis regresi

	CLO1	CLO2	CLO3	CLO4
(Constant)	-0.23 (-0.78)	20.04 (17.58)***	19.11 (13.06)***	16.63 (18.66)***
KUIZ	1.44 (71.96)***	-	-	-
FINAL EXAM	1.43 (154.48)***	1.68 (44.77)***	1.77 (37.01)***	1.70 (53.92)***
UJIAN	1.44 (97.66)***	0.45 (15.04)***	-	-
KERJA KURSUS	-	-	0.39 (10.56)***	0.57 (18.80)***
Adjusted R ²	0.99	0.92	0.88	0.95
F	18420.90	1129.16	726.22	2079.14
Sig.	0.00***	0.00***	0.00***	0.00***

Nota : *** signifikan pada aras 0.01, **signifikan pada aras 0.05 dan *signifikan pada aras 0.10.
Tanda dalam () menunjukkan nilai-t

Berdasarkan Jadual 2, kesemua penilaian adalah sangat penting dalam menentukan pencapaian pelajar kerana mempunyai nilai-t yang signifikan (signifikan pada aras 0.01). Ini menunjukkan Kuiz, Final Exam, Ujian dan Kerja Kursus penting dalam meningkatkan pencapaian pelajar. Bagi CLO1, Kuiz dan Ujian merupakan pembolehubah yang penting kerana nilai parameter (Beta) mempunyai nilai yang tinggi iaitu, 1.44. Oleh itu, pembolehubah ini penting dalam pencapaian pelajar. Bagi CLO2, CLO3 dan CLO4 pula, Final exam merupakan pembolehubah yang penting kerana nilai parameter (Beta) mempunyai nilai yang tinggi dengan nilai masing-masing sebanyak 1.68, 1.77, 1.70. Oleh itu, pembolehubah ini penting dalam pencapaian pelajar.

Kesimpulan yang dapat dibuat dalam analisis ini ialah pembolehubah-pembolehubah seperti Kuiz, Ujian, Final Exam dan Kerja Kursus penting dalam menentukan pencapaian pelajar. Namun, bagi CLO1, penekanan terhadap Kuiz dan Ujian perlu ditingkatkan manakala bagi CLO2, CLO3 dan CLO4 pula, penekanan terhadap Final Exam perlu diberi perhatian dalam membantu pelajar meningkatkan pencapaian mereka masing-masing.

Jadual 3: Min Pencapaian Pelajar Lelaki dan Perempuan Mengikut Kaedah/Kelas Pembelajaran

KAEDAH	GENDER		Total
	MALE	FEMALE	
L01 (2014)	75.2500	75.8400	75.6098
L02 (2014)	81.2000	76.5909	78.4595
L01 (2015)	67.7917	71.0000	68.7353
L02 (2015)	68.2381	68.4000	68.3056
L01 (2016)	71.6316	76.1111	73.0714
L02 (2016)	74.0870	74.8750	74.4103
L01/2 (2016)	55.6538	65.4286	57.7273
L02/2 (2016)	57.9444	59.6667	58.6333
Total	68.1296	72.1897	69.8237

Berdasarkan Jadual 3, min pencapaian pelajar lelaki dan perempuan hampir sama antara satu sama lain. Oleh itu, bukti statistik jelas menunjukkan bahawa pencapaian pelajar lelaki dan perempuan adalah hampir sama. Namun, nilai pencapaian adalah berbeza mengikut kelas pembelajaran. Kesimpulannya, tiada perbezaan pencapaian antara pelajar lelaki dan perempuan mengikut kelas yang diikuti.

Jadual 4: Peratusan Markah Kelas Hubungan Etnik Mengikut Pemboleh Ubah

	Kerja Kursus	Ujian	P.Akhir
L01_SEPT14	93.531	88.391	67.375
L02_SEPT14	80.688	92.071	69.964
L03_SEPT14	93.644	92.373	63.407
L01_JAN15	84.94	78.16	62.17
L02_JAN15	94.358	76.605	62.207
L01_JAN16	92.404	73.129	74.707
L02_JAN16	91.762	80.476	77.323
L03_JAN16	91.296	73.224	77.956
L01_SEPT16	78.273	76.624	22.083
L02_SEPT16	76.271	76.815	22.61

Untuk memudahkan pemahaman tentang tahap Literasi Politik bagi setiap domain, skala indeks Belia 2015 digunakan. Skala ini menggambarkan bahawa, sekiranya nilai skor yang diperolehi antara 80 hingga 100, maka skala yang diberikan adalah ‘Sangat Memuaskan’. Bagi nilai skor 75 hingga 79, skala yang diberikan adalah ‘Memuaskan’, diikuti 60 hingga 74 ‘Sederhana’, 50 hingga 59 ‘Kurang Memuaskan’, 40 hingga 49 ‘Tidak Memuaskan’ dan nilai skor 0 hingga 39, maka skala yang diberikan adalah ‘Sangat Tidak Memuaskan’. Menerusi Jadual 3, kajian menunjukkan tahap Literasi Politik bagi:

1. Peratusan Penilaian Kerja Kursus: Kajian mencatatkan skor sangat memuaskan bagi tiga tahun berturut-turut kecuali semester September tahun 2016 iaitu skor memuaskan bagi kedua-dua kumpulan L01 dan L02.
2. Peratusan Penilaian Ujian: Semester September 2014 dan hanya kumpulan L02 semester Januari 2016 mencatatkan skor sangat memuaskan. Dalam pada itu, skor memuaskan bagi kumpulan L01 dan L02 semester Januari 2015 dan kumpulan L01 dan L02 semester September 2016 dan selainnya adalah skor sederhana.
3. Peratusan Penilaian Peperiksaan Akhir: satu keputusan luar biasa ditemui bagi kumpulan L01 dan L02 semester September 2016 di mana nilai skor adalah sangat tidak memuaskan. Enam kumpulan mencatatkan skor sederhana manakala hanya dua semester sahaja mencatatkan skor memuaskan.

IMPLIKASI

Carol A. Cassel dan Celia C. Lo dalam buku *Political Behavior* (1997), menerangkan bahawa “*cognitive mobilization*” merupakan elemen yang paling tepat menggambarkan pendidikan politik mampu merubah seseorang dari sekadar mempunyai persepsi atau sangkaan terhadap sesebuah parti politik atau pemimpin kepada pilihan yang lebih baik kerana diberi ilmu politik kepadanya

Pertama, dapat dirumuskan bahawa pelajar UniKL MIIT bagi tahun 2014 hingga 2016 mempunyai kecenderungan yang tinggi dalam prestasi penilaian untuk Kerja Kursus manakala prestasi yang rendah dalam penilaian Peperiksaan Akhir. Kerja Kursus bagi subjek ini menyentuh mengenai *Course Learning Outcome (CLO) 2* dan *3* iaitu Mengaplikasi kemahiran sosial dalam kalangan pelajar ke arah mewujudkan masyarakat bersatu padu (CLO2) dan Mengenalpasti cabaran pluralisasi budaya dan pelaksanaannya dalam konteks permuafakatan sosial di Malaysia (CLO3). Antara bentuk tugas dalam Kerja Kursus seperti menghasilkan video Kenegaraan, membuat tinjauan literatur dan artikel yang berkonsepkan isu-isu Kenegaraan. Prestasi yang sederhana pula bagi Ujian dan rendah bagi Peperiksaan Akhir. Ini menunjukkan kebarangkalian para pelajar kurang berminat membuat persediaan, kurang berminat untuk memahami subjek dengan cara menterjemahkan di dewan peperiksaan atau merasakan bebanan topik Hubungan Etnik yang mencakupi semua CLOnya.

Kedua, umum mengetahui para pelajar MIIT mengambil subjek berteraskan teknikal vokasional (HI-TVET). Ini mengukuhkan hujah bahawa para pelajar aliran ini lebih cenderung kepada aspek teknikal dan berkaitan dengan ilmu Teknologi Maklumat (IT). Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa sedikit pengubahsuaian dari metod berteraskan peperiksaan perlu dikurangkan jumlah peratusannya berbanding dengan metod penilaian secara teknikal seperti tugas-tugas luar kelas atau teknik pengajaran berteraskan permasalahan semasa (*Problem Based Learning*).

Ketiga, Literasi Politik adalah matlamat akhir dalam hasil kajian ini, justeru pengkaji melihat bahawa silibus subjek Hubungan Etnik ini perlu wujudnya penambahbaikan iaitu haruslah meliputi pengetahuan tentang masyarakat tempatan, memahami bagaimana masyarakat itu berfungsi dan menyatakan peranan secara terperinci agar pelajar sebagai rakyat lebih bertanggungjawab dan memiliki sikap sosial yang ideal.

KESIMPULAN

Kajian ini adalah penting dibuat kerana ia dapat menyumbang ke arah realiti akan tahap Literasi Politik pelajar dalam menilai isu dan cabaran semasa serta kebolehan pelajar dalam mengenalpasti nilai-nilai kenegaraan. Seterusnya hasil kajian ini juga dapat dicadangkan kepada pihak perancang Kurikulum dalam pemilihan topik-topik Kenegaraan yang sesuai bagi pelajar teknikal. Akhirnya hasil dan perbincangan kajian ini dapat membuka peluang penyelidikan yang lebih meluas pada masa akan datang

RUJUKAN

Carol A. Cassel & Celia C. Lo, (1997) *Theories of Political Literacy: Political Behavior*. USA: Springer. P, 19.

Indeks Belia Malaysia (2015) Institut Penyelidikan Pembangunan Belia Malaysia (IYRES).

Robiah Sidin & Zahara Aziz (1992) Pendidikan Sivik sejak merdeka – Satu penilaian. Jaffar dan Hazami Habib. *Isu-isu Dalam Pendidikan Sivik*. Kuala Lumpur \: Institut Kajian Dasar.

Robiah Sidin (1992) *Tujuan dan Haluan Pendidikan Dalam Abad ke-21*. Bangi: Penerbit UKM.

Sinar Harian (2012) Hubungan Etnik perlu dijadikan subjek wajib di sekolah. Di ambil dari <http://www.sinarharian.com.my/rencana/hubungan-etnik-perlu-dijadikan-subjek-wajib-di-sekolah-1.89188>

Tristan McCowan (2006) Approaching the Political in Citizenship Education: The Perspectives of Paulo Friere and Benard Crick. *Educate*. 6(1) 2006: 57-70. Di ambil dari <http://www.educatejournal.org/>

Siti Shariyah Shaari - calon PhD; **Junaidi Awang Besar** - Pensyarah Kanan (PhD) & **Mohd. Fuad Mat Jali** - Profesor (PhD)

Pusat Penyelidikan Kelestarian Sosial, Persekitaran dan Pembangunan, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor, Malaysia